

Liperin Taimi ry. vuosituhannen vaihteessa

Sanna Pekkinen

Liperin Taimi ry. 1911–2001

Julkaisija: Liperin Taimi ry.

Monistus: Liperin kunta, 2001.

Sisältö:

KATSAUS LIPERIN TAIMEN HISTORIAAN	5
SUUNNISTUKSEN PITKÄ PERINNE	7
LENTOPALLOA MONESSA JOUKKUEESSA	10
VAHVAA JUNIORITYÖTÄ	13
KUNTO KOHOLLE KUNTOJAOSTOSSA	15
KESÄN YLEISURHEILUKOULUT	18
MENESTYSTÄ PAINIMOLSKILLA	19
TENNISTÄ, SULKAPALLOA JA SALIBANDYÄ	21
KOKO KUNNAN SUVISOUDUT	22
TANSSILAVAN TUNNELMAA	24
TÄMÄN PÄIVÄN TAIMI	28
TOIMIHENKILÖT	31

Hyvät urheilun ja liikunnan ystävät,

Liperin Taimi ry:n perustamisesta tulee kuluneeksi vuonna 2001 90 vuotta. Merkki-paalu hahmottamaan seura antoi tehtäväksi laatia katsauksen viimeiseltä kymmeneltä vuodelta, 1990-luvulta. Aluksi tähän vihkoseen on koottu Jaakko Räsänen, Kyösti Laanisen ja Kari Laanisen laatimien selvitysten pohjalta lyhyt kuvaus toiminnan alkuvuosista ja toiminnasta 1980-luvulle saakka. Sen jälkeen kerrotaan jaostojen toiminnasta 1990-luvulla. Kirjoitukset perustuvat pitkälti kyselyyn, jonka tein jaostoille kesällä 2001. Pelkän menneisyyden ja tämän päivän toiminnan kartoittamisen lisäksi kysyin taimelaisilta heidän tulevaisuuden toiveista ja näkemyksistä. Mielenkiintoisia visioita tulikin esille. Taimen toimintasuunnitelmat ja -kertomukset, samoin kuin menneiden vuosien Kotiseutu-uutiset, ovat luonnollisestikin olleet kirjoitelman perusaineistoa. Lisäksi olen keskustellut seurasta tällä hetkellä toiminnassa aktiivisesti mukana olevien henkilöiden kanssa.

Kiitokset kaikille *Liperin Taimi ry. vuosituhannen vaihteessa* -selvityksen laatimista auttaneille, kyselyyn vastanneille ja juttutuokioihin osallistuneille. Kiitoksia Riitta Tiihoselle toimistoavusta. Toivotan myötätuulta Liperin Taimen nuorille ja vanhemmille urheilijoille tuleviin koitoksiin ja erityisesti intoa ja sisua talkooväelle.

Korpilahdella elokuun 30. päivänä 2001

Sanna Pekkinen

Katsaus Liperin Taimen historiaan

Liperin Taimi perustettiin maaliskuun 19. päivänä 1911, kun 40 kirkonkyläläistä koontui keskustelemaan voimistelu- ja urheiluseuran perustamisesta. Illan aikana seura päätettiin perustaa ja nimeksi hyväksyttiin Voimistelu- ja urheiluseura Liperin Taimi. Seuran säännöt hyväksyttiin maaliskuussa pidetyssä ensimmäisessä kokouksessa ja johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi E. Kangas ja jäseniksi J. Kuokkanen, T. Kaasinen, M. Koponen, T. Rummukainen ja E. Lankinen.

Seuran toiminta alkoi innostuneesti. Koko ensimmäisen vuosikymmenen ajan joukkuevoimistelu oli seuran näkyvin laji. Yleisurheilulajeista 3-ottelu ja 5000 metrin juoksu olivat harrastetuimmat. Myös hiihto kuului alusta alkaen seuran ohjelmaan. Naiset hyväksyttiin hiihtokilpailuihin ensimmäisen kerran 1915. Varoja toimintaan kerättiin järjestämällä huveja. Ohjelmalliset iltamat keräsivät kyläläisiä ja Taimen kesäjuhlat väkeä muualtakin maakunnasta.

1920-luvulla uusiksi lajeiksi Taimessa tulivat paini, nyrkkeily ja pyöräily. Myös hiihtoharrastus ja yleisurheilu vilkastuivat, kun 30-luvulla aloitettiin vuotuiset yleisurheilu- ja hiihto-ottelut Leppälahden Uskallusta ja Siikasalmen toverikuntaa vastaan. Seuraavan vuosikymmenen alkua varjosti sota-aika ja luonnollisesti toiminta oli hiljaista, mutta heti sodan päätyttyä alettiin henkiin herättää entisiä lajeja. Suunnistuksessa ja pyöräilyssä saavutettiin piiritasolla erinomaista menestystä. 1948 seuran nimi muutettiin Liperin Urheilijoiksi. Jo pari vuotta aiemmin oli päätetty, että Taimi oli keskusseura kaikille liperiläisille urheiluseuroille. Tämä aiheutti taloudellisia vaikeuksia, sillä jäsenmäärä kaikkien kyläseurojen liittyessä keskusseuraan nousi jopa 600 henkilöön. Toimintaa oli rahoitettava lainarahoin. 1947 saivat alkunsa Martti Lappalaisen muistokisat, jotka Liperin Hiihtoseura edelleen vuosittain järjestää.

Liperin kunta oli lahjoittanut Taimen kymmenvuotisjuhlissa 1921 seuralle urheilukentän. “Tiettömän taipaleen takana“ sijainnut alue vaihdettiin pian nykyiselle kentän paikalle. 1950-luvulla Liperin Urheilijat kärsi kuitenkin huomattavista taloudellisista vaikeuksista ja kenttä oli lahjoitettava takaisin kunnalle. 1952 pidetyssä yleiskokouksessa päätettiin palata vanhoihin sääntöihin ja ottaa takaisin Liperin Taimi nimi. Koko kunnan keskusseurana olo oli tuottanut pelkästään rahavaikeuksia.

Seuraavan vuosikymmenen alussa päätettiin taloutta kohentaa rakentamalla tanssilava. Lava saavutti pian yleisön suosion ja ajan kuluessa se alkoi tuottaa seuralle myös varoja. Urheilullisella puolella pesäpallo, hiihto, ampumahiihto, lentopallo ja muutama muu vuonna myös nyrkkeily olivat suosituimmat lajit. 1968 Taimi sai järjestettäväkseen SM-hiihdot, jotka olivat myös olympiakatsastuskilpailut ja nuorten EM-katsastuskilpailut. Yli 200 taimelaista oli toimitsijatehtävissä Ylämyllyn varuskunnan huolehtiessa latujen teosta ja liikennejärjestelyistä.

1970-luvulla erityisesti pyöräilijät pitivät seuran lippua korkealla ja SM-kisojen mitalikorokkeella nähtiin usein taimelaisia. Samoin suunnistus ja hiihto jatkoivat kilpailutoimintaansa. Martti Lappalaisen muistokisat saivat 1971 kansainvälistä väriä, kun Neuvostoliiton ja Norjan huippuhihtäjät ottivat osaa kisoihin. 1970-luvun lopussa Taimen perustettiin uutena kuntojaosto. Ensimmäisenä tehtävänä jaosto rakennutti valaistun hiihtoladun kirkonkylän ala-asteen läheisyyteen. 1977 soudettiin Liperin ensimmäiset Suvisoudut, jotka järjestettiin yhdessä Liperi-seuran kanssa.

1980-luvulla Taimi sai järjestettäväkseen useita arvokisoja. 1981 Käsämässä pidettiin kaksipäiväiset hiihtosuunnistuksen Wilskankisat ja 1983 suunnistuksen pitkien matkojen SM-kisat. 1984 Taimi puolestaan järjesti yhdessä Joensuun Katajan kanssa SM-maratonin. Nopeaksi kehitetyn reitin kiersi 270 juoksijaa. Lisäksi Martti ja Tauno Lappalaisen muistokisat kokosivat vuosittain 100–150 hiihtäjää.

Pesäpallon ja hiihdon harrastuksessa suunta kävi 1980-luvulla kohti erikoisseuroja. Edes 1985 pesäpallon C-tyttöjen saavuttama SM-mitali ei pitänyt palloilijoita Taimessa. Viinijärven Urheilijoiden panostus pesäpalloon ja 1990-luvulla saavuttaman menestys johtivat siihen, että laji hävisi Taimen riveistä. Hiihtoväki puolestaan perusti oman erikoisseuran 1987. Vaikka Taimi teki hyvää ja pitkäjänteistä juniorityötä ja useina vuosina Hopeasompa-listoilla oli liperiläisnuoria, pystyy oma erikoisseura panostamaan lajiin suuremmilla voimavaroilla.

Nykyisin yksi Taimen menestyksekkäin laji, lentopallo, nousi merkittäväksi 1980-luvulla. Miehet pelasivat koko vuosikymmenen III- ja IV-sarjoissa, ja tytöt pääsivät lentopallokentille 1983. Tyttöjen A- ja B-joukkueet nousivatkin SM-turnauksissa loppuotteluihin saakka.

Läpi vuosikymmenten Taimi on tehnyt Suomi-Ruotsi maaottelumatkoja sekä retkiä muihin arvokilpailuihin. Lisäksi seuran juniorit ovat osallistuneet valtakunnallisiin suurkisoihin. Vuonna 1984 seuralla oli sen verran ylimääräistä rahaa, että jäsenten käyttöön hankittiin 9-hengen Ford Transit pikkubussi. Siitä lähtien seuralla on ollut oma pitämässä matkustuskulut kurissa ja tietysti tarjota mukavampaa matkantekoa. Erityisesti joukkuelajeissa pelimatkoja kertyy vuosittain runsaasti ympäri Suomea. Seuran 70-vuotisjuhlan kunniaksi perustettiin stipendirahasto, josta on vuosittain jaettu menestyneille ja ansioituneille taimelaisille pieniä apurahoja.

Suunnistuksen pitkä perinne

Suunnistusjaosto on ensimmäisen kerran kirjattu seuran pöytäkirjoihin 1945. Jaoston ensimmäisenä puheenjohtajana oli Arvi Kinnarinen ja hänen johdolla jaosto toimi varsin vilkkaasti. Vanhin tiedossa oleva suunnistustapahtuma Liperissä on Honkavaarassa 1938 pidetty suojeluskuntapiirin kilpailu. Vuodesta 1946 vuoteen 1951 saakka toimittiin Liperin Urheilijoiden nimellä. Huonon karttatilanteen takia laji oli välillä

unohduksissa, mutta nykyisiin uomiinsa suunnistusjaosto käynnistyi uudelleen 1960–1970-luvun vaihteessa. Taimen jaostoksi suunnistusjaosto perustettiin 1971. Puheenjohtajana toimi tuolloin Jaakko Räsänen ja muita aktiiveja olivat Taisto Vinni, Heikki Hakkarainen ja Matti Hiltunen. Parhailtaan jaostolla on jäseniä 60, joista aktiivisia 40. Esimerkiksi Pärnävaaran Jukola 2000 järjestelyissä oli jaoston nimissä talkootyöläisiä yli 50.

Jaoston tehtävänä on monipuolisen suunnistusliikunnan tarjoaminen kaikenikäisille liperiläisille, outokumpulaisille ja polvijärveläisille luontoliikunnan harrastajille. Jaosto tarjoaa monipuolista luontoliikuntaa nuorille, kuntoilijoille sekä mahdollisuuden kilpailutoimintaan sitä haluaville jäsenilleen. Keskeisimmät toimintakentät ovat nuorten koulutus ja valmennus, kuntoliikunta, kilpailutoiminta, karttojen tuottaminen ja kiintorastien ylläpito, luontoliikunta ja erilaiset tapahtumat.

Jaoston jäsenille on määritetty vastuualueet, joita jokainen itsenäisesti toteuttaa. Toiminnan painopisteet ja suuremmat tapahtumat käsitellään jaoston kokouksissa. Nykyisen puheenjohtaja Aija Miinin vastuualueena on nuoriso, varapuheenjohtaja Risto Karjalaisen koulutus, sihteeri Jaakko Hirvosen kartat ja kilpailut, rahastonhoitaja Tarja Klemetin nuoriso, seuratedottaja Vesa Haaralan kilpailut, Juho Haarasen kunto-suunnistus, Tuomo Koikkalaisen ja Jouko Tuovisen kilpailujärjestelyt. 1990–2000 jaostossa aktiivisesti vaikuttaneita henkilöitä ovat olleet puheenjohtajat Kyösti Laaninen, Tiina Toivola, Jouko Tuovinen, Jaakko Hirvonen, Erkki Malinen ja Aija Miinin, sihteeri Jaakko Hirvonen sekä jaoston jäsenet Tarja Klemetti (o.s. Vinni), Vesa Haara, Matti Kinnarinen, Mikko Toivola, Juhani Rauasmaa ja Kari Laaninen.

Toimintaa naapurikunnillekin

Vaikka yhteistyö outokumpulaisen ja polvijärveläisen seuran kanssa ei suunnistuksen osalta ole seuraorganisaatio tasolla onnistunut, on Taimen toiminnan menestymisen kautta mukaan tullut kuitenkin polvijärveläinen suunnistusväki. Kaprakan alueella on pidetty yllä kiintorastistoa ja Joensuun seudun kuntorasteja on viime vuosina järjestetty yhteistyössä Kalevan Rastin, Joensuun Suunnistajien, Kontiolahden Urheilijoiden ja Selkien Sisun kanssa. Kalevan Rastin kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä lähinnä karttojen tuottamisessa, mutta viime vuosina myös kilpailujen järjestelyissä. Vuosittain järjestettävät kansalliset ja aluemestaruuskilpailut ovat yhdistäneet koko seuraväen. Kansallisissa kilpailuissa osallistujia on ollut parhaimmillaan yli 300. Talvella 2000 järjestettiin kaksipäiväinen hiihtosuunnistuskilpailu, jossa osallistujia oli 429. Viimeisimmät voimainponnistukset käytiin 1.–2.1.2000 kansallisten hiihtosuunnistuskilpailujen järjestelyissä. Myös Pärnävaaran Jukolan 2000 järjestelyihin osallistuminen jäi historiaan hyvin onnistuneena liikenteen ohjauksena.

Seuran suunnistajat ovat osallistuneet piirin- ja aluemestaruuskilpailuihin sekä lähi-alueen kansalliseen kilpailutoimintaan. Myös SM-kisoihin on toisinaan osallistuttu. Jukolan viestissä miehet ovat olleet vuosikymmeniä mukana ja naisetkin vuodesta 1997. Ikävä kyllä Taimelta puuttuu nuoret suunnistajat ja kilpailuihin osallistuu lähinnä ikämiehiä.

Oman seuran sisällä jaostolla on hyvää yhteistyötä kuntojaoston kanssa. Tulevaisuudessa jaosto haluaisi säilyttää yhteistyöverkoston ja olla mukana järjestämässä suurkilpailuja. Panostusta Outokummun ja Polvijärven alueen nuoriin tulisi tiivistää ja lisätä. Yhteistyö koulujen kanssa olisi tärkeää ja mielekästä. Viime vuosina saatiin kaikille liperiläisille kouluille koulukartat ja siinä kunnan kartta-avustus oli merkittävä. Muilta osin varat saadaan toiminnan kautta: kilpailuista ja talkootyöstä. Jaoston toimintaan pitäisi saada lisää nuoria mukaan eli toiminnasta kiinnostuneitten keski-

ikää pitäisi saada alhaisemmaksi. Luontoliikunnan turvaaminen jatkossa myös Outokummun ja Polvijärven alueilla olisi tärkeää, mutta siihen tarvitaan kuitenkin karttoja ja ennen kaikkea rahaa. Karttojen rahoitus on nykyisin melko vaikeaa, sillä kunnalla ei ole ollut antaa rahaa kartoitukseen ja karttojen painattamiseen. Suunnistuskarttoja on valmistunut viimevuosina: Ristinpohja 1991, Kaatamo 1994, Venepohja 1996, Nauvunkangas 1997, Kaprakka 1999 (hiihtosuunnistuskartta), Käsämä, Selkäranta ja Honkalampi 2000. Lisäksi opetuskarttoja koulujen käyttöön on laadittu Mattisenlahteen, Viinijärvelle, Salokylälle ja Honkalammelle.

Nykyisin monesta vahvasta yleisseurasta on erkaantunut menestyviä erikoisseuroja. Liperissä erityisesti pesäpallossa ja hiihdossa. Vaikka seuroja on todella paljon, erikoistuminen lienee tie menestykseen tälläkin hetkellä. Suunnistusjaosto on varsin pienillä resursseilla saanut aikaan julkisuutta koko seuralle. Millenium-hiihtosuunnistus ylitti TV-kynnyksen ja jokakeväinen kuvasuunnistus on näkynyt hyvin Liperissäkin. Kiintorastit ja kuntosuunnistus ovat keränneet liperiläisittäin mittavat joukot liikkumaan. Vuonna 2000 kirjattiin jaostolle lähes 2000 liikuntasuoritusta. Toiminnan kautta on varsin moni tullut tutustuneeksi myös kotinsa lähiympäristöön ja ennen kaikkea kauniiseen liperiläiseen luontoon.

Lentopalloa monessa joukkueessa

Vuonna 1969 maaliskuun 20. päivänä pidetyssä vuosikokouksessa valittiin ensimmäinen lentopallojaosto, johon kuuluivat Ari Räsänen (pj.), Taisto Vinni, Pekka Kauppinen, Juha Vänttinen, Martti Flinkman ja Martti Asikainen. Jaoston toiminta-ajatuksena oli silloin ja on edelleen ylläpitää ja kehittää lentopalloilua Liperissä, tarjota liperiläisille urheilijoille mahdollisuus kilpailla omassa seurassa sekä tarjota urheilun ystäville mahdollisuus seurata tasokkaita lentopallopelejä omassa kunnassa. Jaoston “yksinkertaiseksi” tehtäväksi voisikin nimetä liperiläisen lentopalloilun hen-

gissä pitämisen. Jaoston toiminta koostuu aikuislentopalloilusta, tällä hetkellä pääasiassa miesten.

Miesten ja naisten lentopallisarjoissa liperiläisjoukkueita on ollut koko 1990-luvun ajan. 1993, kun Viinijärven Urheilijoilta loppui lentopallotoiminta, saatiin sieltä vahvistusta Taimen riveihin. Parhaina vuosina Armo Hirvosen, Jalo Lehtovaaran ja Hannu Liimatan valmentamina pelasi jopa kolme miesten ja kaksi naisten joukkuetta eri sarjatasoilla. Eri joukkueet toimivat melko itsenäisesti suunnitellessaan ja koodinoidessaan toimintaansa. Yksi lentopalloilun kohokohta vuosien varrella on ollut naislentopalloilun nopea nousu, kun joukkue kolkutteli supersarjan ovia muutaman hyvän vuoden jälkeen. Muuten joukkueet ovat pelannet tasaisen varmasti II–III sarjatasoilla vuodesta toiseen.

Yhteistyöstä jaostolla on kokemuksia mainosten hankinnoista esim. pesäpallojaoston kanssa sekä Jukolan viestin Kesportin myyntityön hoitamisesta yleisurheilujaoston kanssa. Yhteistyötä tekemällä päästään tutustumaan ensinnäkin muiden jaostojen jäseniin ja tulosta saadaan paremmin. Jokaisessa jaostossa podetaan varmaan työntekijäpulaa, joten voimavaroja yhdistämällä saadaan enemmän aikaiseksi. Jaoston yhteistyötoiveita on viritelty jo jonkun aikaa juniorilentopallojaoston suuntaan, kun lisää nuoria pelaajia pitäisi sieltä suunnalta saada aikuislentopalloilun pariin.

Lisää aktiiveja kaivataan

Lentopallojaostossa kärsitään aktiivihenkilöiden puutteesta. Tällä hetkellä innokkaita on vain 10–15. Kun pelaajat hoitavat useimmiten kaiken muunkin, on vaarana loppuun palaminen. Nykyisin nuoret pelaajat ovat tottuneet siihen, ettei pelaajien tarvitse itse hoitaa kaikkia muita asioita, vaikka pienessä seurassa kaikkien on tehtävä myös talkootyötä.

Liperiläinen urheiluelämä on ollut aktiivista ja vilkasta monilla alueilla. Onneksi seura on ollut ennakkoluuloton ottamaan suojiinsa uusia lajeja, kuten sulkapallon ja sählyn, ja antamaan niille mahdollisuuden kokeilla kannattavuuttaan liperiläisten urheilijoiden ja kuntoilijoiden keskuudessa. Tällä hetkellä monessa lajissa kamppailaan hengissä säilymisen kanssa, kun rahaa tarvitaan yhä enemmän ja talkootyön tekeminen kiinnostaa yhä harvempia. Liike-elämä ei tue urheilua enää niin kuin joskus aikaisemmin, eihän Liperissä ole enää monia liikkeitä, jotka voisivat sitä tehdä. Toivottavasti jaostot ja seura edelleen jaksavat tehdä työtä urheilun hyväksi.

Jos lentopallojaostolla olisi enemmän resursseja käytössä, hankittaisiin henkilö hoitamaan varainhankintaa, markkinointia ja muita juoksevia asioita. Haaveena olisi kasata sekä miesten että naisten edustusjoukkue, jotka antaisivat näin oman seuran junioreille mahdollisuuden kokeilla aikuisten sarjojen tasoa jo omassa seurassa. Kakkosjoukkueissa kasvatettaisiin pelaajia edustusjoukkueisiin ja annettaisiin kokeneemmille pelaajille halutessaan mahdollisuus “jäädyttelyyn“. Siinä samalla nuoret saisivat sellaista tietoa ja taitoa kokeneemmilta pelaajilta, jota ei välttämättä harjoituksissa opita. Ikänaisille ja ikämiehille järjestettäisiin mahdollisuus pelata omissa sarjoissaan. Puulaakilentopalloilua pitäisi elvyttää joko turnausmuotoisena tai pelaamalla pitkin talvea. Kesäaikana olisi hienoa järjestää pihapeliturnauksia ja beach-pelejä ja jos intoa ja porukkaa riittäisi, voitaisiin osallistua molempien kesäsarjoihin. Jaosto kouluttaisi tuomareita, valmentajia ja muita toimihenkilöitä, ehkä pienellä toimitsijapalkkioporkkanalla. Valmentajille voitaisiin korvata heidän kulunsa. Taimi voisi olla hyvä kasvattajaseura myös tuomareille ja valmentajille, samoin kuin aktiivinen harrastajalentopalloilun ylläpitäjä. Toivottavasti jaoston haaveet lähivuosi-
na toteutuvat.

Jaoston puheenjohtajana toimii Vesa Eronen, varapuheenjohtajana Jukka Räsänen, sihteerinä Anna Pötsönen ja muina jäseninä Ari Eronen ja Matti Kanninen. Aktiivisia lentopallojaostolaisia ovat olleet mm. Taisto Vinni, Juha Vääntinen, Jaakko Siippola,

Jukka Räsänen, Kaija Räsänen. Jaosto haluaa kiittää kaikkia liperiläisen lentopalloilun kanssa tekemisissä olleita pelaajia, valmentajia, huoltoporukoita, taustatyöntekijöitä, talkoolaisia, sekä edellä mainittujen kotijoukkoja. Kiitos myös liperiläisille lentopalloilun ystäville, pelien katsojille ja kannattajille sekä kunnan päättäjille. Jaosto toivoo liperiläisiltä jatkuvaa kiinnostusta lentopalloilun pelaamiseen ja kannustamiseen niin, että seuraavissa vuosijuhlissa olisi yhä mukavampaa kerrottavaa lentopalloilun saralta.

Vahvaa juniorityötä

Aikaisemmin lentopallon junioritoiminta hoidettiin lentopallojaostossa, mutta siellä nuoret tahtoivat jäädä aikuisten jalkoihin. Niinpä Hannu Liimatan aloitteesta perustettiin 1996 seuraan junioritoiminnalle oma jaosto. Nykyisin jaostossa on jäseniä noin 150. Jaoston tehtävänä on lentopallon junioritoiminnan valmennuksen ja sarjatoiminnan hoitaminen Liperissä, tällä hetkellä lähinnä kirkonkylällä. Tavoitteena on saada liperiläisnuoret ja lapset lentopalloharrastuksen pariin. Tärkeää on huolehtia eri ikäluokkien valmennuksesta ja liperiläisjoukkueiden mukanaolosta Itä-Suomen alueen sarjatoiminnassa ja Power Cup:issa.

Jaosto on ilokseen saanut vuosi vuodelta uusia jäseniä ja Taimi onkin noussut yhdeksi voimakkaimmin lentopallon nuorisotyötä tekeväksi seuraksi Suomessa. Tuloksia-kin on jo tullut: C-pojat voittivat SM-kultaa 1997 ja B-pojat saivat SM-pronssia 1999 sekä voittivat Power Cup:in 1998. Syksyllä 1997 Taimen riveissä pelasi 110 aktiivipelaajaa, jotka muodostivat 9 poika- ja 6 tyttöjoukkuetta. Syksyllä 1999 toimi Taimessa peräti 23 juniorijoukkuetta ja pelaajia oli yhteensä 120. Taimi on järjestänyt myös erotuomarikursseja.

Vuonna 1998 Taimen kasvateista ensimmäisenä Kari Lehtola pääsi mukaan alle 18-vuotiaiden maajoukkueeseen. Kari pelasi Moskovan turnauksessa sekä Tanskassa

pidetyissä PM-kisoissa, jotka Suomi voitti. EM-kisoissa Itävallassa Kari palkittiin kisojen parhaana libero-pelaajana. Kari on ollut myös A-poikien eli alle 19-vuotiaiden maajoukkueessa. Rantalentopallossa menestystä on niin ikään tullut, kun Kari Lehtola voitti Kauhavan Vesan Olli Kunnarin kanssa B-poikien suomenmestaruuden beach volley:ssä 1998.

Monia Taimen lentopallonuoria on lisäksi päässyt pelaamaan Idän alueen joukkueisiin. Valtakunnallisessa toimintakilpailussa Taimi on poikien sarjassa ollut useana vuotena kymmenen joukossa ja tyttöjenkin puolella sijoitus on koko ajan nousussa. Turnauksiin liperiläiset ovat viime vuosina lähteneet isolla porukalla, esimerkiksi Kaajanin Power Cuppiin 1998 osallistui 13 joukkuetta Liperistä.

Tulevaisuudessa on tärkeää, että liperiläisnuorilla, sekä tytöillä että pojilla, on jatkuvasti lentopallotoimintaa kaikissa ikäluokissa F-ikäisistä A-ikäisiin. Valmentaja- ja vetäjäpula eivät saa vaikeuttaa tämän tavoitteen toteutumista. Vanhempien aktiivista osallistumista yhdessä lasten ja nuorten kanssa toimintaan toivottaisiin lisää, samoin kuin lisää käytettäviä varoja. Jaoston toimintaa rahoitetaan junioreilta perittävillä pelaajapasseilla, sponsorituella ja talkootyöllä. Päätoimisen valmentajan myötä toimintaa olisi mahdollista levittää myös Viinijärvelle ja Ylämyllylle.

Jaoston puheenjohtajana toimii parhaillaan Heikki Piironen, varapuheenjohtajana Esa Tuunainen, sihteerinä Pentti Kuokkanen, valmennuspäällikkönä Hannu Liimatta sekä jäsenenä Matti Voutilainen ja Sirpa Naumanen. Vuosien varrella aktiivisia juniorilentopallon tukijoita ja toimijoita ovat olleet Sisko ja Hannu Liimatta, Marita ja Risto Lehtola, Ilkka Lamminen, Sirpa ja Pentti Kuokkanen, Helena ja Heikki Piironen, Leena ja Isto Hurmekoski ja Esa Tuunainen.

Kunto koholle kuntojaostossa

Kuntojaoston toiminta käynnistyi omana jaostona 1977, mutta muutaman uinumisvuoden jälkeen se perustettiin uudelleen 1995 Liperin maratonin järjestelyiden helpottamiseksi. Jaoston perustamista nopeutti myös Kalevan kiertäjien tulo Liperin Taimeen. Jaoston historian kohokohdat ajoittuvatkin juuri Liperin maratoneille 1995–1997. Nykyisin jaoston toiminnan muodostavat Kalevan kiertäjien ja maratonaarien kestävyyslajit: luistelu, hiihto, maraton, soutu, pyöräily ja suunnistus. Lisäksi kuntojaoston toimintaan kuuluu avantouinti.

Toukokuussa 1995 järjestettiin ehkä Liperin historian suurin urheilutapahtuma kautta aikojen, kun yli 700 maratoonaria osallistui Kalevan kiertäjien osakilpailuun. Tässä Suomen toiseksi suurimmassa maratontapahtumassa saatiin myös useita suomenmestareita, kun esimerkiksi poliisit, opettajat, VR:läiset ottivat mittaa toisistaan. Maraton-toimikunta Antti Toivolan johdolla oli tehnyt paljon työtä järjestelyjen onnistumiseksi. Talkooväkeä tapahtuman eri vaiheissa työskenteli noin 250 ja yhteistyötä tehtiin tielaitoksen, poliisin, puolustusvoimien ja kunnan kanssa.

Kotiseutu-uutisissa päivää kuvailtiin: “Liperistä lähdettiin läkähdyttävässä helteessä, Ylämyllyn tienoilla juostiin puolenkymmentä kilometriä salamoiden ja kaatosateen seassa ja Roukalahdelta Liperiin tultiin taas aurinkoisessa kelissä.” Dramatiikkaa ensimmäisessä maratontapahtumassa riitti, kun erään juoksijan viereiseen puuhun iski salama ja mies tuupertui asfalttiin. Hetken päästä hän kuitenkin nousi ylös ja juoksi maaliin saakka. Kilpailukeskuksessa yläasteen pihalla paikallinen orkesteri pani parastaan ja toripöydät notkuivat tavaraa.

Myös kahtena seuraavana toukokuuna maratonit onnistuivat loistavasti. Osallistujia oli 750–760. Paikallisen maratonin innoittamina monet liperiläiset innostuivat harjoittelemaan ja osallistumaan joko puolimaratonille tai jopa kokonaisuudelle. Tapahtumat

synnyttivät varsinaisen juoksukoulun, johon osallistui monia juoksun vasta-alkajia. Koululaiset kokoontuivat syksyn ja talven aikana yhteislenkeille, saivat tietoa harjoittelusta, ravinnosta ja varusteista. Seuran oma huippu-urheilija Yrjö Pesonen valoi juoksukoululaisiin uskoa ja kannusti yrittämään. Maalaismaraton ja juoksukoulu sytyttivät muutamassa vuodessa moneen liperiläiseen kuntoiluvietin ja vahvistivat monen entisen kuntoilijan sykkettä. Niinpä Liperistä on tehty viimevuosina erilaisia maratonmatkoja ympäri maailmaa, kun juoksijat ovat testanneet ainakin New Yorkin, Berliinin, Ateenan ja Tukholman reitit.

Uinti, luistelu ja pyöräily

Vuonna 1991 järjestettiin Liperin triathlon. Matkat olivat 1/8 normaalimatkoista eli 500 metrin uinti, 20 km pyöräily ja 5 km juoksu. Osallistujia oli vain neljä myöhäisen uintiajankohdan takia.

Kalevan kierros sai "oman maratonin" ansiosta lisäsuosiota liperiläisten keskuudessa. Kun 1990 mukana oli viisi liperiläistä, on innokkaita kiertäjiä tänä päivänä jo kolmissenkymmentä. Seuran huippumenestystä kierroksella kuvastaa 1998 Taimen naisten, Marja Holopaisen, Pirkko Piitulaisen ja Kati Juuti-Koskisen joukkuekilpailun voitto. Kalevan kierroksen hallituksessa ovat liperiläisiä edustaneet Jouko Tuovinen ja Marja Holopainen.

1990-luvun alussa Taimi yhdessä Joensuun Katajan, Enon Kisa-Poikien, Lieksan Urheilijoiden ja Nurmeksen Seppojen kanssa järjesti Karelia-viestin. Siinä joukkueet juoksivat ja pyöräilivät Liperistä Lieksan kautta Nurmekseen. Parhaimmillaan joukkueita oli lähes 20.

Vuonna 1992 pitkästä ajasta, sitten 1940-luvun, pidettiin pikaluistelukilpailut Liperissä. Urheilukentälle jäädytettiin 330 metrin rata, jota kierrettiin 10 kilometrin edestä.

Mukana oli Suomen pitkien matkojen huippuluistelijat, kaikkiaan kilpailijoita oli 20. Luistelukilpailuissa jatkoa seurasi kahden vuoden kuluttua, kun kirkonkylän jäällä pidettiin Ice Marathon. 4,2 km rata kierrettiin 10 kertaa. Tapahtumaan odotettiin yli sata osallistujaa, mutta helmikuinen -30 asteen pakkanen verotti osallistajat 30:neen. Tapahtuma oli Suomen Luisteluliiton maratonluistelucupin osakilpailu, jossa kilpasarjan lisäksi oli myös hokkarisarja.

Vuodesta 1994 pyöräily tuli Eelis Kuosmasen johdolla uutena lajina seuran toimintaan. Samana vuonna Pärnällä järjestettiin maastopyöräilykoulutusta ja piirikunnalliset tempoajot. Taimella oli jopa kolme lisenssikilpailijaa. Vuonna 2000 duathlonin SM-sarjoihin osallistuivat Eelis Kuosmanen ja Ari Mikkonen.

Kuntojaoston puitteissa on seurattu paikan päällä Suomi-Ruotsi maaotteluita, yleisurheilun EM-kisoja tai vaikkapa mäkihypyn MM-cupin osakilpailuja Kuopiossa. Vuonna 2000 tehtiin tutustumismatka Lidingöloppet maastojuoksuun 20 henkilön voimin.

Kuntojaosto pyrkii lisäämään aikuisiän kuntoliikuntaa. Jaoston jäsenet ovat aikuisia, omasta kunnostaan huolehtivia henkilöitä, jotka suunnittelevat itse niin harjoitusohjelmansa kuin mahdollisen osallistumisen kilpailuihin. Varsinaista valmennustoimintaa ei siis tarvita. Jäseniä jaostossa on tällä hetkellä noin 50, joista aktiivisia peräti 40. Jäsenet ovat pääasiassa Liperistä ja Joensuusta, mutta onpa muutama myös Enosta, Pyhäselästä, Lappeenrannasta, Helsingistä ja Kuusamosta. Jaoston vetäjinä ovat olleet Kari Laaninen ja Jouko Tuovinen. Nyt jaoston puheenjohtajana on Marja Holopainen ja jäseninä Kari Laaninen, Erkki Pesonen, Eelis Kuosmanen sekä Sisko Shalman.

Haasteena koko seuran toiminnalle kuntojaosto näkee väestön työkyvyn säilyttämisen. Niin Liperissä kuin koko Suomessakin lienee halukkuutta ja tarvetta aikuisiän ja vart-

tuneemman väestön kunnon ylläpitoon ja kohennukseen. Tämän päivän työyhteisöissä toteutetaan erilaisia työkyvyn ylläpitäviä kursseja. Nämä antanevatkin kipinän erilaiseen liikuntaan, mutta tämän liekin ylläpitämiseen tarvitaan myös urheiluseurojen tarjoamia palveluja ja yhteistyötä, vaikkapa ajatuksella: yhdessä liikkuen – tavoitteista totta. Urheiluseuroilla pitäisi olla resursseja ja mahdollisuuksia tarjota näitä palveluja yrityksille. Jaoston tulevaisuuden suunnitelmassa on herätellä henkiin joku paikallinen hölkkä ja kuntotapahtuma.

Kesän yleisurheilukoulut

Yleisurheilujaosto on toiminut 1990-luvun lähinnä nuorten urheilukoulujen kautta. Jaoston ja koko Taimen kirkkain tähti, nelinkertainen SM-maratoonari Yrjö Pesonen on pitänyt seuran mainetta yllä. 1990-luvun ajan jaosto on järjestänyt Kunniakierrostapahtuman kirkonkylän urheilukentällä. Yhteistyökumppaneina ovat olleet toiset liiperiläiset urheiluseurat ja yritykset. Kesäisin on pidetty lapsille yleisurheilukoulua. 1996 Päivi Räsänen, Pekka Pietarinen ja Hannu Liimatta organisoivat omat hallikisat yläasteen salille. Osallistujia oli 30. Lajeina olivat vauhditon pituushyppy, korkeushyppy, lyhyt ja pitempi juoksumatka ja tarkkuusheitto. Keväällä osallistuttiin Kuopion hallikisoihin.

Vuonna 1997 Mikko Toivolan johdolla perustettiin nuorisotiimi, joka järjesti Iltalehti-yleisurheilukoulun. Tällä hetkellä kuntojaosto on ottanut hoitaakseen liiperiläisen yleisurheilun ja esimerkiksi aiemmin yleisurheilujaoston järjestämät maaottelumatkat tekee nyt kuntojaosto. Monet taimelaiset pitävät kuitenkin yleisurheilua tärkeänä ja tulevaisuudessa olisi syytä järjestää varsinkin nuorille lisää kesätoimintaa tämän jaoston puitteissa. Monet talvilajit (lentopallo ja paini) ovat kesällä tauolla, joten puuhaa pitäisi lapsille ja nuorille olla.

Menestystä painimolskilla

Painijaoston tehtävänä on kehittää lasten painitoimintaa monipuolisesti ja innostavasti, opettaa hyväksymään ja kunnioittamaan toisia ihmisiä sekä kantamaan vastuuta toinen toisesta. Tärkeää on myös huomata ja hyväksyä se, ettei kaikista voi tulla huippu-urheilijoita. Paitsi painivalmennusta jaosto järjestää yleistä virkistys- ja kuntoilutoimintaa. Painissa ei voi toimia ohjaajana, ellei itsellä ole painitaustaa tai ainakin hankittuna riittävästi lajikohtaista tietoa. Painissa yhdistyvät voima, taito, nopeus, ketteryys ja siksi se sopii oheisharjoitteena kaikkien lajien harrastajille, mikä pyritään ottamaan harjoituksissa huomioon. Paini on toisaalta kova laji, koska siinä otetaan vastustajasta kiinni, kosketetaan toista. Siksi valmentajalla tulee olla myös psykologista silmää harjoituspareja valitessaan.

Ajatus jaoston perustamisesta syntyi 1980-luvulla Vesa Haaralan toimesta. Hän oli 1970-luvun alusta lähtien mukana Joensuun Voimailu-Kerhon toiminnassa, ja liperiläisiä kulki Joensuussa harjoituksissa Vesan kanssa jo tuolloin. Vuonna 1981 Vesa aloitti Voimailu-Kerhon sivupisteenä painiharjoitukset ensin kirkonkylän ala-asteella, myöhemmin yläasteella. Vähitellen kehkeytyi ajatus: miksi tuhlata urheilullista energiaa Joensuuhun, kun sitä voisi käyttää oman kunnan ja kuntalaisten hyväksi. Kun kuntosalille saatiin myös painisali, perustettiin oma jaosto painille välittömästi. Jaosto käynnistyi vuoden 1990 alussa ja ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Vesa Haarala, jonka johdolla menttiinkin 10 vuotta. Vesan jälkeen jaostoa veti Pekka Laakkonen ja vuoden 2001 alusta Jarmo Pelli. Valmentajina ovat toimineet Vesa Haarala ja Pekka Laakkonen. Talkootoiminnassa ovat kunnostautuneet ennen kaikkea Vesa Sorsa, Juhani Sormunen, Risto Sallinen, Pekka Hirvonen, Tero Kuittinen ja Juha Pakarinen.

1990-luvun alkupuolella matolla oli yli 50 liperiläispainijaa, kun esimerkiksi vuonna 1993 48 poikaa ja kahdeksan tyttöä harjoittelivat Taimen riveissä säännöllisesti. Eri-tyisenä kohokohtana on vuonna 1991 alkanut pistesijasaalistus ja vuodesta 1993 Mat-

ti Sormusen kolme SM-mestaruutta tuonut kilpailumenestys, joka huipentui 1996 miesten hopeamitaliin. Myös Jukka Sorsan ja Petteri Laakkosen piste- ja mitalisijat ovat arvokkaita. Petteri voitti poikien SM-hopeaa vuonna 1997. Muita 1990-luvun huippuhetkiä Taimen painijaostolle olivat kilpailumatka Ruotsin Orsaan ja Moraan 1995 ja miesten SM-painien järjestäminen yhdessä Joensuun Voimailu-Kerhon kanssa 1996.

Yhteistyössä toisten kanssa

Painiharjoituksia pidetään nykyisin kaksi kertaa viikossa ja jaosto järjestää vähintään yhden painikilpailun vuodessa. Virkistystoimintana käydään uimassa kerran kuukaudessa ja kuntosalilla omalla vuorolla kerran viikossa. Jaosto osallistuu myös Suvi- ja Kareliasoutuun, kunniakerrokseen ja muihin Taimen tapahtumiin. Rahaa jaostolle hankitaan paperinkeräyksillä ja lavan järjestysmiesvuoroilla. Liperiläiset tekevät yhteistyötä Joensuun toiminta-alueella muiden painia harrastavien seurojen kanssa sekä myös muiden Itä-Suomen ja SM-kisojen myötä koko Suomen seurojen kanssa. Muuta yhteistyötä on tehty esimerkiksi joensuulaisten kanssa järjestettäessä painin SM-kisat ja muissakin SM-kisoissa. Yhteistyötä ovat olleet myös ottelujärjestäjäkoulutus ja SM ottelujärjestelyt. Vesa Haarala on tehnyt 12 vuotta liittojohtokuntatyötä ja toiminnut markkinointi-, kilpailu- ja sääntövaliokunnissa kaikkiaan 13 vuotta. Toimimalla liitossa Vesa kertoo vieneensä eteenpäin tietoa seuratason ongelmista, jolloin niihin on voitu etsiä ratkaisuja myös liitosta käsin. Toisaalta Vesa on välittänyt seuraan liiton ratkaisujen perusteita.

Haasteena koko seuralle painijaosto toivoo, että seuran harjoituksia koordinoitaisiin tarkemmin. Nyt harjoituksia on samoina iltoina samaan aikaan, joka haittaa useita lajeja harrastavien nuorien osallistumista. Samoin yhteisharjoituksia tulisi järjestää ilman lajien välistä kateutta. Iänikuinen ongelma myös painiväen keskuudessa on vetäjäpula. Työmäärä kasaantuu liikaa samojen harteille, kun aktiivista talkooporukkaa

on vähän. Vanhemmat eivät ole innostuneet toimimaan jaoston hyväksi, vaikka perheen nuoret osallistuvat säännöllisesti toimintaan. Painissa on pidetty kesätauko niille nuorille, jotka eivät vielä ole valtakunnan tasoa. Kesäaikana tarvittaisiin kuitenkin monipuolista ulkosalla tapahtuvaa liikuntaa. Keväällä toimivien suunnistuskoulujen kaltaiset yleisurheilukoulut olisivat lapsille ja nuorille tarpeen.

Painijaoston puheenjohtajana toimii vuonna 2001 Jarmo Pelli, sihteerinä on Vesa Haarala ja muina jäseninä ovat Marita Härkönen, Pekka Härkönen, Pekka Laakkonen, Sirpa Sorsa, Vesa Sorsa ja Riitta Pelli. Tällä hetkellä jaostossa on jäseniä noin 50, joista aktiivisia reilut 20.

Tennistä, sulkapalloa ja salibandyä

1980-luvulla perustettu tennisjaosto toimi 1990-luvun alkupuolella vilkkaasti. Puheenjohtaja Ari Huikurin sekä Antti Piironen, Risto Helenin, Tuomo Piironen ja Juha Hiltusen toimesta järjestettiin useana vuotena kansallinen Roland Potatis - tenniskilpailu. Parhaillaan kisoissa oli lähes 100 osanottajaa. Samoihin aikoihin jaoston ykkösjoukkue pelasi Suomen Tennisliiton järjestämässä 3-divisioonassa sekä osallistui piirinmestaruuskisoihin.

Vuonna 1990 tennisjaoston rinnalle perustettiin sulkapallojaosto. Innokkaimpina pelaajina ja toimijoina olivat Matti Hentinen ja Petteri Hakkarainen. Taimelaiset harjoittelivat pari kolme kertaa viikossa omalla salivuorolla ja osallistuivat puulaakisarjaan ja piirinmestaruuskisoihin. 1994 sulkapalloilijat liittyivät tennisjaostoon.

Alexi Tervamaan johdolla 1998 kokeiltiin salibandyä ja lajille perustettiin myös oma jaosto. Innokkaita pelaajia oli niin lapsissa kuin aikuisissakin. Miesten joukkue osallistui liiton 5-divisioonan ja Pohjois-Karjalan aluesarjaan, ja junioriryhmissä oli noin

40 tyttöä ja poikaa. Ikävä kyllä vetäjän aikapula typisti salibandyharrastuksen yhteen kauteen.

Koko kunnan Suvisoudut

“Liperin Taimi ja Liperi-seura järjestävät tänä kesänä yhdessä soututapahtuman Liperiin. Tarkoituksena on saada jokakesäinen perinne vesistörikkaaseen leipäpitäjään. Soudun esikuvana on tänä kesänä jo 10. kerran järjestettävät Sulkavan Suursoudut.” Näin kirjoitti Kotiseutu-uutiset kesäkuussa 1977. Ensimmäiseen Suvisoutuun lähti viitisenkymmentä venettä ja yli 80 soutajaa. Soutureitti oli alusta alkaen selvä: Kirkkolahdelta Liperinsalon ympäri takaisin samaan paikkaan. Soutajien ollessa vesillä järjestettiin katsojille ohjelmaa. Saappaan heitossa Osmo Oinonen oli paras, Ristin pelimannit viihdyttivät ja SPR:n kansainvälisen juhlaleirin osallistujat antoivat pelastusnäytöksen. Ensimmäisen soudun yleisömääräksi laskettiin 250 maksanutta katsojaa, 150 SPR:n leiriläistä, 100 maksamaton katsojaa ja 50 järjestäjää. Soutujen katsottiin onnistuneen hyvin, vaikka liperiläiset eivät itse pärjänneetkään. Soudun “kovat nimet” Seppo Hulkkonen, Hannu Liukkonen, Seppo Liukkonen, Leo Metsi ja Pentti Winter olivat monena seuraavanakin vuotena ohittamattomia.

Vuoden 1980 Suvisoudussa uutta olivat kirkkovenheet. Liperi-seuran toiveiden mukaan ensimmäiset veneet, Sotka ja Simana, rakennettiin itse. Varsinaisen soudun lisäksi kenttäohjelmaan alettiin panostaa ja tapahtumasta haettiin kesän kohokohtaa koko kunnalle. Liperin Yrittäjät tulivat kolmanneksi järjestäväksi tahoksi Taimen ja Liperi-seuran rinnalle. Kesän 1983 Suvisoutu oli ensimmäinen reilusti kaksipäiväinen tapahtuma, jossa soudun lisäksi tärkeän osan muodosti toripäivä. Kaupallisen annin lisäksi kaivattiin myös kulttuurisempaa ohjelmaa. Näytelmäesitykset, tavallista pidempään avoinna olevat museot ja monipuolinen musiikkiohjelma muodostuivat viikonlopun vetonauloiksi. Vuodesta 1985 lähtien soudut ovat saaneet lisäväriä

Kareliasouduista. Ilomantsista ja Nurmeksesta matkaan lähtevät pien- ja kirkkovenheet rantautuvat Suvisoutujen alkajaisiksi Liperiin.

Kesällä 1991 soutu järjestettiin ensimmäisen kerran lauantaina entisen sunnuntaipäivän sijaan, kun tavoitteena oli tiivistää ohjelmaa. Tapahtumat siirrettiin keskitetysti kirkkorantaan, sillä Taimi ja Liperi-seura olivat saaneet helmikuussa 1991 lahjoituksena Rantamakasiin Pohjois-Karjalan Osuuskaupalta. Kesällä 1992 Rantamakasiini kunnostettiin ja siitä tuli oiva keskuspaikka soutu tapahtumalle. Liperin Jakokunta myönsi 15 000 markan avustuksen remonttiin, joka puuhamiehenä toimineen Pentti Karjalaisen johdolla siihen käytettiin. Autokahvio Aarne Partanen vuokrasi makasiinin kahviokäyttöön. Vuodesta 2000 lähtien se on ollut Jorma Pitkäsellä.

Vuonna 1994 ohjelmaa edelleen muokattiin niin, että perjantai-iltana järjestettiin iltasoutu niille veneille, jotka eivät halunneet osallistua kilpasarjaan. Toki retkisoutu on ollut vaihtoehtona jo aiemminkin. 1990-luvun loppupuolella Suvisoutuihin haettiin näkyvyyttä kansainvälisyydestä. Niinpä viime vuosina varsinaisen soutu tapahtuman lisäksi yhtä tärkeän kokonaisuuden on muodostanut leipämessut. Tällä hetkellä Taimi vastaa lähes yksinään Suvisoutujen ja leipämessujen järjestämisestä. Tapahtuma on jo paisunut niin suureksi, että seuraavan suunnittelu on aloitettava lähes heti edellisen vuoden tapahtuman jälkeen. Haasteena seuralle on tapahtuman uusintaminen ja kehittäminen niin, että soutajia, osallistujia ja katsojia riittää tulevillekin kesille. Tapahtuma on kuitenkin saavuttanut ”perusliperiläisten” suosion ja onpa neljä soutajaa: Juhani Kosonen, Lauri Pietarinen, Matti Kinnarinen ja Pertti Jalkanen soutaneet kaikki 25 Suvisoutua.

Vuonna 1995 Taimeen perustettiin kilpasoutujaosto, sillä soutu harrastus oli myönteisessä koko maakunnassa. Taimen kirkkoveneporukassa oli soutajia Outokummusta, Kiteeltä, Joensuusta ja Liperistä. Jaoston tehtävänä oli kirkkovenesoudun kehittäminen. Alkukesän haastesoutu kokosi useita kirkkoveneporukoita kirkkoran-

taan. Jaoston puheenjohtajana toimi Osmo Sormunen, sihteerinä Olli Piironen ja jäsenenä Erkki Kokko, Markku Mononen, Esko Asikainen ja Mikko Toivola. Soutujoukkue harjoitteli läpi vuoden: talvella Pärnävaaralla lähinnä hiihtoa ja kuntosalilla ergometriharjoittelua. Myös naisilla oli oma joukkueensa.

Tanssilavan tunnelmaa

Liperin lava valmistui 1963 ja avajaisia tanssittiin helluntaiaattona 1964. Rakennustyö viivästy, kun muutamat kyläläiset jättivät valistuksia rakennusluvan hakuvaiheessa. Lavan kun pelättiin tuovan tullessaan järjestyshäiriöitä. Pentti Karjalaisen johdolla rakennus kuitenkin saatiin valmiiksi. Vuosikymmenen puolivälissä lava saavutti yleisön suosion ja rakennuskustannuksiin otettu laina saatiin maksetuksi. Lavan touhuja ovimiehenä yli 30 vuotta seurannut Erkki Asikainen muistelee, että alkuun lavalla olikin jonkin verran järjestyshäiriöitä. Tappelut ja pienemmät kahakat saivat monesti alkunsa “eväspulloista“, jotka oli piilotettu lava-alueen ulkopuolelle pensaiisiin. Lava oli aidattu piikkilanka-aidalla, mutta se ei kaikkia pummilla sisään pyrkijöitä estänyt; yhdeltäkin kaverilta repesi nahkatakki, kun hän aidan yli kipusi. Lavalla oli oma putka, jonne häiriköt kuskattiin rauhoittumaan. Myös kylällä olleita poliisi-putkia käytettiin.

Aiemmin kunnan alueella oli lavat myös Ylämyllyllä, Viinijärvellä, Ristinpohjassa ja tansseja järjestettiin lisäksi Leppälähdellä ja Roukalähdellä. Nuoriso ajoi pyörällä tanssimaan kesällä jopa 5–6 iltana viikossa. Saattoivatpa jotkut tehdä matkaa taksilla-kin.

Suurten ikäluokkien vanheneminen näkyy lavakulttuurissa. 60-luvulla valtaosa lavalla kävijöistä oli nuorisoa, kun tytöt tulivat katselemaan poikia ja päinvastoin. Nykyisin lavoille saavutaan pariskunnittain. Ehkä ikääntymisen myötä lavailmapiiri on myös rauhoittunut, poliisi tarvitaan kutsua äärimmäisen harvoin. Erkki Asikainen ar-

velee, että myös keskioluen myynnillä saattaa olla asian kanssa jotain tekemistä. Keskioluen myynnin aloittamista lavalla harkittiin jonkin aikaa. Osa johtokunnasta vastusti asiaa, mutta myynnin kannattajat saivat asian läpi. Ennen piti käydä auton takakontilla hörppäämässä kirkkaita, mutta nyt lavan ravintolasta saa olutta. Miedompi juoma, miedommat tunteet. Järjestysmiehet ovat pitäneet alkoholilain mukaan tiukan linjan: aitojen ulkopuolelle ei saa mennä olutmuki- tai pullo kädessä, eikä omia eväitä lavalla sallita.

Tanssijat ympäri Suomea

Jo alusta alkaen lavalla oli esiintyjä: solisteja ja orkestereita, ainoastaan taukoomusiikki tuli ja tulee edelleen levyiltä. Lavalle mahtuu pitkälti toistatuhatta ihmistä. Sen todisti 1970-luvulla mm. Irwin, joka veti lavalle noin 1400 ihmistä. Tanssimisesta ei tietysti tullut väentungoksessa mitään. Myös Hurriganes oli aikanaan kassamagneetti. Yli 30 vuotta lavalla ovimiehenä toiminut Erkki Asikainen muistelee, että Hurriganes-ilta on ollut lavan historian villein. Lipunmyynti oli keskeytettävä, kun innokkaimmat kuuntelijat nostivat ovet saranoiltaan. Myös Danny ja hänen lavashow villiinnyttivät fanit. Lavan eteen laitettiin köysi ja lisäksi järjestysmiehet ja poliisit muodostivat toisen turvaesteen.

Kävijämäärään ja sen ikäjakaantumaan vaikuttaa illan esiintyjä. Myös säällä on ratkaiseva merkitys. Kylmällä ei uskalleta lähteä kotoa ja toisaalta helteellä ei ole kiva tanssia. Vaikka lämpötilan nousu ei esteenä olisikaan, ilman kosteus sisällä hiostaa paidanselän ilkeästi. Televisiossa suositut kasvot ovat suosittuja myös Liperissä. Joel Hallikainen oli varsinkin naisten mieleen – tanssijoista 75 % oli naisia. Vaikka olisi kuinka hyvä laulaja tai soittaja tahansa, mutta ei televisiosta tuttu, lavalle ei ole niin suurta ryntäystä.

Valtaosa Liperin lavan tanssijoista on muualta kuin Liperistä, osa lähikunnista, osa ympäri Suomea. Jokaisella esiintyjällä on oma ihailijakaartinsa, jotka ajavat solistin tai yhtyeen perässä keikalta toiselle. Toisille esiintyjällä ei ole niin suurta merkitystä, vaan lavan tunnelma on se, mikä saa tulemaan Liperiin. Ja lavalla tosiaan tanssitaan. Harva istuu pitkään seinän vieressä tai ravintolan puolella.

Lavan hyvä tunnelma

Erkki Asikaiselle on ehtinyt muodostua melkoinen tuttavapiiri lavan kävijöistä. Monet ovat ihmetelleet ovella tervetuloa toivottavalle Erkille, että vieläkö sinä olet täällä. Asikaisen mielestä olisi mukava, jos oman kylän ihmiset kävisivät ahkerammin lavalla. Uransa aikana Asikainen on tavannut monia viihdetaiteilijoita. Jotkut ovat vähän diivanoloisia, mutta valtaosa rupattelee ennen ja jälkeen esiintymisten ihan reilusti. Melkein kaikki Suomen “nimet“ ovat lavalla käyneet ja monet heistä ovat kehuneet lavan tunnelmaa. Karjalainen kansa on välitöntä ja osaa iloita. Nykyisin monia taiteilijoita miellyttää Liperin lavalla juuri sen perinteellisyys: lava on pyöreänmuotoinen, eikä se ole ravintolan oloinen vaan ihmiset tulevat ensisijaisesti tanssimaan eikä juopottelemaan. Monet viime vuosina Pohjois-Karjalaan rakennetut lavat ovat kuin ravintoloita ja niiltä puuttuu ehkä se perinteinen lavahenki. Liperin lavalla on säilytetty perinteinen miestenhakukuvio, mutta on illassa vähintään tunti naisille ja toisinaan sekahakukin. Asikaisen tekemän ovensuukyselyn mukaan ihmiset toivovat nykyistä enemmän sekahakua, ehkä tasa-arvon halutaan etenevän myös tanssilattioille. Kesällä 2001 tanssittiin 23 tanssit, tiistaisin ja lauantaisin.

Vaikka lavaa on ajan myötä muutettu, sen perusilme on ennallaan. Parkkialuetta suurennettiin, kun tilaa tarvitaan autoille, joilla nykyajan tanssijat saapuvat entisaikojen polkupyörien sijaan. 1990-luvun lopussa tehtiin lisäksi isompi remontti mm. ravintolatiloihin.

Tällä hetkellä lavalla menee taas hyvin. Suurten ikäluokkien perustaessa perheitä ja viettäessä rauhallista koti-iltaelämää 1970–80-luvulla lavatkin hiljenivät. Samaan aikaan osui vielä ravintoloiden kukoistuskausi ja tanssimisen salliminen ravintoloissa. Taimi vastasi lavan toiminnasta kaikilta osin vuoteen 1986 asti. 1990–1992 lava oli vuokrattu Aven Musiikille ja ravintola Kari Puhakalla. Puhakka vastasi lavan pyörittämisestä 1992–1998. Siitä eteenpäin lava on ollut vuokrattuna Pirjo Laasosen Fräisäit Oy:lle. Taimelle lavan vuokraaminen yrittäjälle on hyvä asia. Vuokraajan on maksettava tietty summa tuloista seuralle, joten se on riskitöntä tuloa. Lisäksi kauden ohjelman miettiminen oli taimelaisille hankalaa. Esiintyjien hankkiminen kun ei ole mikään yksinkertainen asia. On seurattava viihdetäivaan tähtiä tarkasti, jotta tietää kuka vetäisi kuulijoita. Arkipäivän illaksi tarvitaan tähti vetämään lava pullolleen, mutta toisaalta esiintyjä ei saa maksaa liikaa, sillä arki-iltana on joka tapauksessa vähemmän porukkaa kuin lauantaina.

Seuran jaostojen väki huolehtii järjestysmiestehtävistä ja kerää näin rahaa jaostoille. Järjestysmiehiä tarvitaan 3–4 illassa. Naisjärjestysmiehistä tahtoo olla pula, vaikka molempia pitäisi olla. Ravintolahenkilökunta on taas vuokraajan palkkalistoilla. Keskihinta orkestereilla on noin 15 000 mk, mutta tunnetuimmat esiintyjät vaativat 30 000 markasta ylöspäin. Näin ollen lavalla tulisi olla vähintään 300 tanssijaa per ilta, jotta touhu kannattaisi. Käytännössä lipputulot menevät esiintymispalkkioihin ja muihin juokseviin kuluihin (mm. teostomaksut, verot, vakuutukset). Ravintola tuottaa jonkin verran vuokraajalle voittoa.

Tanssiva kansa ikääntyy ja jos nuoret eivät toden teolla innostu lavoista, ne sulkeutuvat. Pulmaan on haettu ratkaisua mm. tanssikoulusta. Liperissäkin on useana lavailtana pidetty ennen tanssien alkua tanssikoulua. Samalla lipulla on voinut jäädä sitten illaksi harjoittelemaan. Tulevaisuudessa on mietittävä haetaanko lavalle A-oikeuksia. Monet maakunnan lavat ovat menneet ravintolatyypiksi ja niissä on kaikki alkoholo-

lioikeudet. Lisäksi tupakoitsijat kaipaisivat katettua tupakointitilaa, sisällä kun ei saa polttaa.

Tämän päivän Taimi

Liperin Taimella on voimakas historiallinen tausta, jonka henki näkyy toiminnassa edelleen. Taimi on nykyisen puheenjohtajan Eero Reijosen mielestä tyypillinen maalaisseura, jossa joukkuelajit ovat erityisen tärkeässä osassa ja vieneet jopa tilaa yksilöurheilijoilta.

Pääseuran tehtävänä on toiminnan koordinointi ja riittävän talouden turvaaminen. Taimen talous muodostuu kunnalta saatavasta vuosittaisesta avustuksesta, Suvisoutujen, leipämessujen ja Rantamakasiinin sekä lavan tuotosta. Kunnalta saatava avustus ohjataan tietyn pisteytyskaavan mukaan jaostoille. Muut tulot menevät osin myös jaostojen toimintaan, mutta niillä kustannetaan myös palkkaus- ja hallinnolliset kulut sekä vuokrat. Reijosen mukaan Taimen talous on vakaalla pohjalla: lainaa ei ole yhtään ja pankkitilillä on katetta. Oman merkittävän lisänsä budjettiin tuovat myös yritysten kanssa tehdyt sponsorisopimukset. Jaostot ovat voineet melko vapaasti solmia mainossopimuksia yrittäjien kanssa. Tuloja pääseura saa myös omistamistaan kirkkoveineistä, joita vuokrataan ympäri Suomea. Ilahduttavaa onkin, että kesällä veneet eivät ehdi monta päivää kotitallissa olla. Vaikka jaostot saavat rahaa seuralta, on sitä kerättävä myös itse ja silti esimerkiksi lentopalloilijoilta joudutaan veloittamaan pelimatkoista ja osallistumismaksuista jäsenmaksun lisäksi muutakin korvausta.

Taimen jaostot ovat hyvin itsenäisiä. Johtokunnassa jaostoja edustaa jaostojen puheenjohtaja. Jaostot huolehtivat myös pääasiassa jäsentenhankinnasta. 1990-luvulle saakka jäsenmäärä oli noin 200, mutta maalaismaratonin, Kalevan kierroksen ja lentopalloilun ansiosta jäsenmäärä on nyt huimasti noussut. Seuran puheenjohtaja Reijonen tuntee välillä olevansa melko kaukana arkisesta urheiluseuratoiminnasta ja

toisinaan tuntuukin, että melko suuren vuosibudjetin omaavaa seuraa pitää johtaa kuin liikelaitosta. Seuran entisenä puheenjohtajana ja lentopalloaktiivina edelleen toimiva Kaija Räsänen toteaaakin, että seuran toiminta on mm. Suvisoutujen ja leipämessujen myötä paisunut valtavaksi. Ilman pysyvää toimistohenkilökuntaa ei enää tultaisi toimeen. Keskuskujan toimistoa ja seuran asioita hoitaa Riitta Tiihonen.

Taimen jäsenmäärä 1990–2000

vuosi	jäseniä	vuosi	jäseniä
1990	101	1996	426
1991	218	1997	392
1992	231	1998	520
1993	89	1999	564
1994	233	2000	552
1995	337		

Tulevaisuuteen lisää nuoria ja leikkiä

Taimen tehtävistä tärkeimmäksi Reijonen näkee nuorisotyön. Taimi tarjoaa nuorille koululaisille mielekästä tekemistä ja tukee urheilullisia tavoitteita. Huippu-urheilulla on myös tärkeä rooli seurassa, esimerkiksi maratoonari Yrjö Pesonen on mitä parhain malli ja esikuva liperiläisnuorille. Toisaalta Taimi on ottanut kuin luonnostaan kunnalta liikuntatehtäviä. Nykyinen kuntien taloudellinen tilanne kun on supistanut kunnan tarjoamia liikuntapalveluja. Lisäksi koko kunnan kesätapahtuma Suvisoutu ja leipämessut ovat lähes kokonaan Taimen vastuulla.

Seuran on elettävä tiukasti ajassa kiinni. On haisteltava kehityksen tuulia ja muututtava niiden mukaan. Reijosen mielestä pääseuran ja jaostojen olisi tärkeää muistaa antaa kiitosta talkoolaisille ja valmentajille. Ilmapiirin harjoituksissa tulisi olla sellainen, että valmentajat ja huoltajatkin kokisivat työnsä tärkeäksi. Kaija Räsänen kiittääkin esimerkiksi lentopallomenestyksestä melko pitkälle hyviä, taitavia ja motivoituneita valmentajia. Talkoolaisia Taimen tilaisuuksiin on ollut vielä melko helppo saada. Vuoden 2001 Suvisouduissa heitä oli liki sata. Myös valmennuspuolella talkoo- ja vapaaehtoistyöhön luotetaan tulevaisuudessa. Kokopäiväisen valmentajan palkkaaminen ei maalaisseuralta taida vielä onnistua, vaikka yhdistelmätuella urheilukoulujen vetäjiä on lyhyiksi ajoiksi voitu palkata. Taimi tulee jatkamaan toimintaansa yleisseurana. Liperissä on jo useita erilajien erikoisseuroja, joten tarve yleisseuralle on olemassa.

Tulevaisuudessa Taimen tulisi, Reijosen mielestä, nykyistä enemmän saada toimintaan mukaan myös "tavallisia" kuntoilijoita ja massoja. Kuntojaoston kuntoilijat taitavat olla oikeammin varsinaisia urheilijoita, Kalevan kierros kun ei onnistu ilman aktiivista ja säännöllistä harjoittelua. Väestön keski-ikä vanheneminen ja suurten ikäluokkien liikuntakyvyn ylläpitäminen ovat myös Taimen huolia. Viime vuosina Liperin kirkonkylälle ei ole rakentanut taloa tai muuttanut montakaan lapsiperhettä.

Taimen toimintaan pitäisi saada lisää leikinomaisuutta ja tarjontaa tulisi olla kaikille ikäryhmille. Liikunnasta pitäisi saada luonnollinen osa yhä useamman liperiläisen elämää.

Toimihenkilöt

Puheenjohtajat:

Kari Laaninen 1990
Ari Huikuri 1991–93
Mikko Toivola 1994–97
Jouko Tuovinen 1998
Kaija Räsänen 1999
Eero Reijonen 2000–edelleen

Varapuheenjohtajat:

Liisa Hyttinen 1991–94
Päivi Räsänen 1995
Tarja Vinni 1998
Samuli Jormanainen 1999–2000
Antti Multala 2001

Sihteerit:

Sampo Remes 1990–1992
Sirpa Naumanen 1993
Antti Toivola 1994
Marja Holopainen 1998
Anna-Maija Mustonen 2000–edelleen

Rahastonhoitajat:

Jalo Lehtovaara 1990–95
Kaija Räsänen 1996–98
Pokali 1999–

Johtokunnan jäseninä ovat 1990–2001 olleet: Erkki Asikainen, Hellevi Haarala, Sisko Hiltunen, Marja Holopainen, Ari Huikuri, Liisa Hyttinen, Samuli Jormanainen, Matti Kanninen, Seppo Kinnunen, Perttu Kouvalainen, Tarja Kuittinen, Pekka Laak-

konen, Kari Laaninen, Jalo Lehtovaara, Yrjö Levonen, Hannu Liimatta, Sisko Liimatta, Markku Mononen, Antti Multala, Anna-Maija Mustonen, Sirpa Naumanen, Roger Nyqvist, Jarmo Pelli, Heikki Piironen, Sampo Remes, Eero Reijonen, Kaija Räsänen, Päivi Räsänen, Vesa Sorsa, Antti Toivola, Mikko Toivola, Jouko Tuovinen, Taisto Vinni ja Tarja Vinni.

Seuran toiminnanjohtajana on ollut Mikko Toivola 1999 (4 kk) ja yhdistelmätuen turvin palkattuna Pekka Makkonen, Raimo Hyttinen, Marja Kallio, Simo Krats. Silja Löfgren on suorittanut työharjoittelun taimella. Riitta Tiihonen on vastannut huhtikuusta 2000 Taimen toimistosta Keskuskatu 8.:ssa